

Dosarul nr. 2rac-235/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Miron)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, A. Bostan)

DECIZIE

09 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Audit Activ”, reprezentată de avocatul Tarlapan Artur,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de CP „Sector de Montaj Electric” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 01 august 2019, CP „Sector de Montaj Electric” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei în sumă de 19 080 lei, a penalității în sumă de 8445,60 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 1 430,09 lei și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 869 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în baza contractului de locațiune din 08 august 2016, CP „Sector de montaj electric”, în calitate de „Locator”, s-a obligat să ofere în locațiune utilaje de montaj, iar „Audit Activ” SRL în calitate de „Locatar”, s-a obligat să le primească și să le achite conform prețului de 9 900 lei indicat în anexa nr.1 al contractului menționat imediat la primirea utilajelor.

Potrivit pct.1.6 contractul a fost încheiat pentru perioada 08 august 2016 – 08 octombrie 2016, respectiv pârâtul urma să restituie utilajele la data de 09 octombrie 2016.

Dat fiind faptul că, utilajele nu au fost restituite de către pârât în termenul stabilit, reclamantul a prelungit contractul unilateral în strictă conformitate cu prevederile pct.4.3 al contractului nominalizat: „în cazul în care utilajele nu au fost restituite la momentul expirării termenului locațiunii, locatorul are dreptul de a solicita plata pentru arendă pentru întreaga perioadă de întârziere”.

Astfel, potrivit actului de verificare a decontărilor, datoria pârâtului constituie suma de 19 080 de lei, formată din 9 900 lei (plata pentru locațiune, factura fiscală nr. WH4503659) și 9 180 de lei (plata pentru întârziere, factură nr. WH4503661).

Totodată, continuarea pct.4.3 al contractului menționat prevede: „locatorul are dreptul de a solicita și o penalitate în mărime de 1% din suma totală a plății restante pentru fiecare zi întârziată”.

Respectiv, conform calculului desfășurat anexat la dosar, penalitatea constituie suma de 8 445,60 de lei.

Concomitent, luând în considerație perioada îndelungată de neachitare a datoriei, creditorul a calculat dobânda de întârziere în conformitate cu art. 619 alin. (2) Cod Civil .

Conform calculului desfășurat anexat la materialele dosarului, dobânda de întârziere constituie suma de 1 430,09 lei.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, la data de 20 decembrie 2016, în adresa pârâtului, a fost expediată cererea de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, prin care acestuia i s-au comunicat pretențiile CP „Sector de montaj electric” și posibilitatea de a achita datoria în termen de 7 zile calendaristice, însă, cererea a fost recepționată, dar a rămas fără răspuns și satisfacere.

Reclamantul a afirmat că, consideră că, prin neexecutarea în termen a obligațiilor contractuale, SRL „Audit Activ” admite o încălcare gravă atât a intereselor CP „Sector de montaj electric” cât și a legislației în vigoare.

Prin hotărârea din 03 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de CP „Sector de Montaj Electric” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de CP „Sector de Montaj Electric”, s-a casat hotărârea din 03 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de CP „Sector de Montaj Electric” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost admisă parțial. S-a încasat din contul Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” în beneficiul CP „Sector de Montaj Electric” datoria în sumă de 19 080 de lei, penalitatea în sumă de 8 445, 60 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1 445,08 lei.

În rest cererea de chemare în judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 21 septembrie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Audit Activ”, reprezentată de avocatul Tarlapan Artur, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că la examinarea cauzei în instanța de apel, a fost soluționată greșit cauza ca urmare a aplicării și interpretării eronate a normelor de drept material și anume prin neaplicarea și interpretarea în mod eronat a legii care trebuia să fie aplicată raporturile juridice stabilite între părți.

Totodată, a menționat că, în cadrul examinării cauzei, instanța de apel, a apreciat arbitrar probele.

La fel, a afirmat că reprezentantul intimatului la examinarea cauzei în instanța de fond nu a putut da explicații clare în privința obiecțiilor ridicate asupra actelor de predare-primire, motiv pentru care instanța de fond nu a considerat înscrisurile date ca fiind pertinente pentru soluționarea cauzei.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului, conform scrisorii de însoțire datate cu 05 octombrie 2020 (f.d.111).

La 05 și 06 noiembrie 2020, CP „Sector de Montaj Electric”, a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de recurs ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 16 iulie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 21 septembrie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei participanților la proces la 18 august 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.100). Din textul recursului se distinge recepționarea deciziei motivate de către partea recurentă la 20 august 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 11 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Audit Activ”, reprezentată de avocatul Tarlapan Artur, și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În temeiul art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În contextul prevederilor art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea

probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial instanța de recurs consideră necesar de a reitera unele circumstanțele constatate de instanțele inferioare.

În acest sens, Colegiul relevă că la data de 08 august 2016 între CP „Sector de montaj electric” în calitate de locator și SRL „Audit Activ” în calitate de locatar a fost încheiat contractul de locațiune № 3, conform căruia locatorul s-a obligat să ofere în locațiune utilaje de montaj, iar locatarul s-a obligat să primească utilajele și să achite prețul indicat în anexa nr.1 al contractului menționat (f.d.5-7).

Totodată, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, la expirarea termenului indicat în contractul de locațiune reclamantul a prelungit contractul unilateral, pentru ce a emis și factura fiscală nr. WH4503659 conform căreia SRL „Audit Activ” i s-a imputat o datorie în sumă de 9 900 lei și factura fiscală nr. WH4503661 în care s-a indicat plata pentru întârziere în sumă de 9 180 de lei.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, la data de 20 decembrie 2016, în adresa pârâtului, a fost expediată cererea de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, prin care acestuia i s-au comunicat pretențiile CP „Sector de montaj electric” și posibilitatea de a achita datoria în termen de 7 zile calendaristice, însă, cererea a fost recepționată, dar a rămas fără răspuns și satisfacere.

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva SRL „Audit Activ”, CP „Sector de montaj electric” a solicitat încasarea datoriei în sumă de 19 080 de lei.

Judecând cauza în fond, prima instanță, prin hotărârea din 03 decembrie 2019, a respins, ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de CP „Sector de Montaj Electric” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Instanța de apel, prin decizia din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a admis apelul declarat de CP „Sector de Montaj Electric”, a casat hotărârea din 03 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și a emis o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de CP „Sector de Montaj Electric” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost admisă parțial. S-a încasat din contul Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” în beneficiul CP „Sector de Montaj Electric” datoria în sumă de 19 080 de lei, penalitatea în sumă de 8 445, 60 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1 445,08 lei.

În rest cererea de chemare în judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, potrivit actului de verificare a decontărilor, datoria SRL „Audit Activ” față de CP „Sector de montaj electric” constituie suma de 19080 lei, formată din 9900 lei (plata pentru locațiune, factura fiscală nr. WH4503659) și 9180 lei (plata pentru întârziere, factură nr. WH4503661).

Totodată a menționat și faptul că, în conformitate cu prevederile art. 908 Cod civil, după încetarea raporturilor contractuale, locatarul este obligat să restituie bunul închiriat în starea în care i-a fost dat sau în starea prevăzută de contract.

Mai mult, în conformitate cu prevederile art. 910 Cod Civil, dacă, după încetarea raporturilor contractuale, locatarul nu restituie bunul închiriat, locatorul are dreptul să ceară plata chiriei pentru toată durata întârzierii.

Or, SRL „Audit Activ” nu a prezentat probe în confirmarea faptului că a restituit utilajul închiriat, considerent din care instanța de apel a considerat întemeiată pretenția CP „Sector de montaj electric” cu privire la încasarea datoriei în sumă de 19 080 de lei.

Instanța de apel a apreciat ca fiind absolut întemeiate pretențiile cu privire la încasarea datoriei și încasarea penalității în cuantum de 8445,60 lei, în raport cu aprecierea sumei datoriei nerestituite de SRL „Audit Activ” în mărime de 19080 lei, urmare a faptului de neîndeplinire de către SRL „Audit Activ” a obligațiilor contractuale.

Cu referire la prevederile art. 942 alin. (4) Cod Civil instanța de apel a concluzionat în favoarea respingerii pretenției reclamantului cu privire la încasarea dobânzii de întârziere ca fiind neîntemeiată.

Colegiul va casa decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

Inițial Colegiul iterează că părțile și-au asumat anumite obligații în baza contractului de locațiune, încheiat la 08 august 2016 între CP „Sector de montaj electric”, în calitate de „locator” și „Audit Activ” SRL în calitate de „locatar”, prin care locatorul, s-a obligat să ofere în locațiune utilaje de montaj, iar locatarul, s-a obligat să le primească și să le achite conform prețului de 9 900 lei indicat în anexa nr.1 al contractului menționat imediat la primirea utilajelor.

Conform art. 875 Cod civil, în redacția în vigoare la data încheierii contractului, prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părți (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință și posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

În virtutea art. 704 alin. (1) Cod civil, în vigoare în perioada de referință, un contract este sinalagmatic dacă fiecare dintre părți se obligă reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte.

Conform art.705 alin. (1) din Codul civil, persoana obligată în baza unui contract sinalagmatic este în drept să refuze executarea propriei obligații în măsura în care cealaltă parte nu-și execută obligația corelativă dacă nu s-a obligat să execute prima sau dacă această obligație nu rezultă din lege sau din natura obligației. Dacă obligația trebuie executată față de mai multe persoane, se poate refuza executarea părții datorate uneia din aceste persoane pînă la executarea integrală a obligației corelative.

În contextul normei precitate, pornind de la alegația recurentului adusă prin prisma acestei norme de drept precum că intimatul nu a pus la dispoziția recurentului utilajul de montaj, respectiv, nu a executat contractul de locațiune nr. 3 din 08 august 2016, acest aspect a fost invocat de către intimat/recurent și în instanța de apel, însă instanța de apel contrar obligației sale nu a răspuns acestui argument.

Or, în temeiul art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Mai mult, acest aspect viza obiecții la actele de predare- primire a utilajului din 08 august 2016 și 17 august 2016, care a indicat că nu conțin mențiuni despre părțile semnatare și persoanele semnatare ale actelor, semnăturile din acte necorespunzând unele cu altele și nici cu cele din contractul de locațiune, nu au fost aplicate ștampilele părților, ceea ce ar confirma apartenența actului la raportul juridic de locațiune invocat. Or, din conținutul actului de predare-primire din 08 august 2016

reiese că utilajul a fost predat și imediat restituit la aceeași dată, 08 august 2016, iar în actul de predare-primire din 17 august 2016 în partea referitoare la restituirea utilajului în general lipsesc careva semnături.

În atare circumstanțe, se impunea un răspuns cert la această alegație a apelantului/recurent. Or, în esență, instanța de apel s-a limitat de a constata că, CP „Sector de Montaj Electric” și-a executat corespunzător obligația de a transmite utilajul în folosința și „Audit Activ” SRL, invocând că de către ambele părți ar fi fost semnate actele de predare-primire a bunurilor în folosință.

De altfel, recurentul insistă pe faptul că contractul de locațiune nr. 3 din 08 august 2016, nu a fost executat de către CP „Sector de Montaj Electric”, deoarece utilajul de montaj nu iar fi fost pus la dispoziție.

Implicit, având în vedere că a constatat că transmiterea utilajului în folosință s-ar fi confirmat prin actele de predare-primire a utilajului din 08 august 2016 și 17 august 2016, această circumstanță impunea o verificare mai completă, în situația în care recurentul a afirmat că acestea nu conțin mențiuni despre părțile semnate și persoanele semnate ale actelor, semnăturile din acte necorespunzând unele cu altele și nici cu cele din contractul de locațiune și nici nu au fost aplicate ștampilele părților pe acestea.

De asemenea, „Audit Activ” SRL a punctat și despre faptul că facturile fiscale nr. WH4503659 din 28 noiembrie 2016 și nr. WH4503661 din 28 noiembrie 2016 nu au fost acceptate în nici un fel.

Acest aspect denotă suplimentar că instanța de apel urma să aprecieze aserțiunile invocate, precum și înscrisurile prezentate de aceasta în raport cu pretențiile, probele reclamantului, în situația în care intimatul/recurent a pretins că contractul de locațiune nr. 3 din 08 august 2016, nu a fost executat.

Deși, instanța de recurs ia în considerare și principiul disponibilității garantat de art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, care se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, însă nicidecum nu se prezumă posibilitatea instanței de a ignora poziția de apărare a unei din părți.

De altfel, prin prisma principiului contradictorialității, precum și egalității părților în drepturile procedurale, garantat de art. 26 Cod de procedură civilă, instanța creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei, precum și prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

În această succesiune logică, având în vedere lipsa unui răspuns cert la argumentele intimatului/recurent invocate în apărarea sa, Colegiul reține a fi justificată poziția recurentului precum că nu a fost auzit în sensul garantat de un procesul echitabil prin prisma art. 6 § 1 CEDO.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să ia în considerare circumstanțele conturate anterior și să adopte soluția la caz atât prin prisma pretențiilor părții reclamante, argumentelor participanților la proces, obiecțiilor părții oponente, având în vedere că anterior la examinarea cauzei în ordine de apel,

instanța de apel nici nu a apreciat argumentele, înscrisurile prezentate de intimat/recurent pentru a stabili, după caz, relevanța acestor și suficiența pentru soluționarea completă și obiectivă a cauzei.

Or, prin prisma art. 130 alin.(4) Cod de procedură civilă, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, ceea ce, la caz, lipsește. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile speței.

De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Audit Activ”, reprezentată de avocatul Tarlapan Artur.

Se casează integral decizia din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de CP „Sector de Montaj Electric” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Audit Activ” cu privire la încasarea datoriei, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Galina Stratulat